

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

spirituali domui suæ, quæ Ecclesia est, 1. Tim. 3. v. 15. & quidem in omni benedictione spirituali in cælestibus, Eph. 1. v. 3. ut non injuriâ alloquamur animam nostram cum Davide: *Benedic anima mea Domino, Psal. 103. v. 15.*

Deinde, sicut Josepho omnia prosperè succedebant; nam Dominus cum ipso erat: Ita de Christo dicitur, quod unxerit eum Deus Spiritu sancto & virtute: hinc pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos à Diabolo, Act. 10. v. 38.

Tertiò, veluti Joseph ab uxore Domini sui calumniis lacessitus, & carceri inclusus, tandem ab ipso Rege exaltatus, & Pro-Rex Ægypti constitutus est: Ita Synagoga Judaica agnoscere noluit amplissima illa beneficia, quibus illi Servator obviabat, sed omnia calumniis & convitiis profudit, nec cessavit, donec in ligno eum suspendere, crucifixum occiderit, & tandem in sepulchro, velut in obscuro carcere conclusit, putavitque non amplius eum confuturum, Psal. 41. v. 9. Verùm Patet ejus cælestis suscitavit illum à mortuis, & constituit ad dexteram suam in cælestibus, Eph. 1. v. 20. ut non modò in Ecclesiâ militante in his terris præclarum illum *in 109* canatur: *Omnia benè fecit: sed ministrant quoque ipsi decies centena millia Angelorum, Dan. 7. v. 10. & canunt cum jubilo: Nunc facta est salus, & virtus, & Regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus: quia projectus est accusator fratrum nostrorum. Propterea lætamini cœli, & qui habitant in eis, Apoc. 12. v. 10. 12.*

Præclarum exemplum habemus in prælectâ Pericope, ubi Christus surdum &

mutum restituit, ut perfectè ille audire & loqui potuerit. Id insuper habebant Pharisei: at turba probè perspiciebat, miraculum hoc à Deo esse, ideò suprâ modum admirantes, dicebant: *Omnia benè fecit.*

Nos instituti nostri memores videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegesis.

NOs miseri homunciones, propter lapsum Protoplastorum, quasi Satanæ mancipia facti sumus, quos laqueis suis irretivit, à quo captivi tenemur ad ipsius voluntatem, 2. Tim. 2. v. ult. ideò de filiâ illa Abrahæ dicitur, quod alligaverit eam Satanæ spiritu infirmitatis, Luc. 13. v. 16.

Ejusmodi laquei plurimi sunt. In prælectâ Pericope unus exhibetur, cujus aures alligavit, ut audire, & linguam, ut loqui non possit: En miseram hujus viri conditionem! At Christus vel verbo illum curavit. Nam Ephata dixit, quod est, adaperire. Et statim aperta sunt aures ejus, & solutum est vinculum linguæ ejus, & loquebatur rectè.

Querela respicit

1. *Morborum corporalium frequentiam.* Peccato hoc acceptum ferendum: Qui enim delinquit in conspectu ejus, qui fecit eum, incidet in manus Medici, Sir. 38. v. 15. In Paradiso nullus morbus locum habuisset: sed arbor vitæ hominem in perpetua sanitate conservasset, Genes. 2. vers. 17.

ccc

post-

postquam verò Diabolo ille adfensit, ut contrà Dei interdicium de fructu arboris in medio horto, quæ nomen de scientiâ habuit, decerpserit & comederit, cum peccato mors, ejusque antesignani varii morbi introducti sunt, ut nunc omnes moriamur, & quasi aquæ dilabamur in terram, quæ non colliguntur, 2. Sam. 14. v. 14.

Julius Cæsar cepit cervum, quem mobili ornatum, his verbis dimisit: Hoc me Cæsar donavit. Hic cervus post mille annos à Corolo, Galliarum Rege captus est, ut Simon Majolus scribit.

Nos Dilecti! & ipsi monile gestamus, quod est peccatum, & varia ex peccato fluentia mala, de hoc non incommodè dicere possumus: Hoc nos Adam donavit, ut hodie tenus post quinque mille annos in his miseris degamus, & querelam hanc ingeminare teneamur: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt, Ezech. 18. v. 2.

Quemadmodum igitur in Nosocomio aliquo, omnia conclavia infirmis repleti sunt, cæcis, claudis, surdis, leprosis, paralyticis, hydropticis, aliisque id genus hominibus: Ita & mundus ejusmodi Nosocomium est, plenum ægrotis, ubi quilibet infirmitatibus suis laborat, ut non abs re Lutherus dixerit: *Quot membra, tot mortes.* Hic claudus est ut Mephiboseth, 2. Sam. 4. v. 4. ille cæcus, ut Tobias, Tob. 2. v. 11. iste pestilentia laborat, ut Hiskias, Esa. 38. v. 21. Hic paralyti, ut servus Centurionis, Matth. 8. v. 6. iste febrî, ut focrus Petri, Matth. 8. v. 14. iste leprâ, ut Naaman, 2. Reg. 5. v. 1. infectus est. Hic mutus est & surdus, ut miseriarum speculum in Evangelio, ille æger

pedibus, ut Assa, 1. Reg. 15. v. 24. iste clandestino dolore percitus, ut Paulus, qui stimulum ejusmodi in carne sensit, 2. Cor. 12. v. 7. Et quis omnes infirmitates enarrabit, quibus homo ob peccata obnoxius est. Nam caro ejus dum vivet, dolebit, & anima illius in ipso lugebit, Job. 14. v. ult.

Hæc consideratio meritò superbiam reprimat. Sumus enim nil nisi terra & cinis, ut Abraham dicit, Genes. 18. v. 27. & gerimus corpora infirmitatis, Phil. 3. v. ult. mortalia corpora, Rom. 8. v. 11. corpora peccati, Rom. 6. v. 6. quæ sæno & flori agri comparantur, Psal. 103. v. 15. & ut vapor transeunt, Jac. 4. v. 14. Ecquid igitur superbiamus? Nihil sanè causæ est: omnes enim mortem circumferimus, & licet quis pulchritudine Absolonem, 2. Sam. 14. v. 25. aut fortitudine Samsonem, Jud. 15. v. 15. aut divitiis Salomonem æquaret, 1. Reg. 10. v. 23. attamen mortem non evitabit: sed immotum manet effectum Dei: Terra es, & in terram reverteris, Gen. 3. v. 19. Sir. 10. 9.

II. *Miserie spiritualis coherentiam.* Coram Deo enim meri Nabales seu stulti sumus, qui non intelligimus, quæ pacis nostræ sunt, Luc. 19. v. 42. propterea Deus ipse nos equis & mulis confert. Psal. 32. v. 10. quin & boves & asinos nobis præfert, qui præsepe Domini sui agnoscunt, Esa. 1. v. 3. nos verò adeò rudes sumus, ut sæpè oculis nostris non videamus, auribus nostris non audiamus, & corde nostro non intelligamus, Esa. 6. v. 10.

Equidem multi habent prurientes aures, ut nova capent, sicut Athenienses, Act. 17. v. 20. sed verbum Dei ipsis onus est, Jer. 23. v. 39. & intolerabile ipsis videtur, si per horulam cultui divino interesse

de-

debeant, ut Judæi dicebant: Quando tranſibit mentis, & venundabimus frumenta, & Sabbathum, & aperiamus frumentum, Amos 8. v. 5.

Sic & multi occurrunt, qui promti ſunt ad ſtultiloquium, aut ſcurrilitatem, Eph. 5. v. 4. aut ad execrationes & blaſphemias, ut Rabſaces, 2. Reg. 19. v. 6. obmutescunt verò ad loquendam juſtitiam, Pſal. 58. v. 2. Hinc canes muti inveniuntur in Eccleſia non valentes latrare, Eſa. 56. v. 10. ſed placentia loquuntur auditoribus, propter pugillum hordei, & fragmen panis. Ezech. 13. v. 19.

Occurrunt canes muti inter Magiſtratus, qui hominum iram magis verentur quàm Dei, aut muneribus ſe corrumpi ſiunt: Xenia & dona excæcant oculos judicium, & quali ligamentum in ore avertit correptiones eorum, Sir. 20. v. 31.

Quin & canes muti ſeſe offerunt in vitâ communi, quando Parentes in diſciplinâ negligentes ſunt, ut Eli, 1. Sam. 3. v. 13. ſive ſocordes ſunt ad pſallendum, ut pudeat eos laudis Dei, Sir. 51. v. 37. quod clarè indicat, parum devotionis in corde eſſe. Ex abundantia enim cordis os loquitur, Matth. 12. v. 34. iccirco indigni ſunt, quibus Deus oculum videntem, aurem audientem, & linguam loquentem conſeſſerit: quia membris his tantùm ad peccata abutuntur, & membra iniquitatis exhibeat, quibus rectius ſervire juſtitia debebant, Roman. 6. v. 19.

Sicut igitur Chriſtus dixit Ephata, & hoc verbo aures ejus aperuit, & vinculum linguæ ejus ſolvit: Ita adhuc hodiè verbi Præcones, quaſi tuba exaltent vocem ſuam, Eſa. 58. v. 1. & ſpiritalibus his mutis

ac ſurdis acclament: Ephata, adaperi aures tuas, peccator obſtinate! & verba vitæ ſuſcipe, Joh. 6. v. 69. quæ potentia Dei ſunt, ad ſalutem omni credenti, Rom. 1. v. 16.

Ephata, & vide ſalutem, quam facit Dominus in populo ſuo, Exod. 14. v. 13. Ephata, adaperi labia, & ora ſemper ad Dominum, & ſuſcipiet orationem tuam, ſicut ſacrificium vespertinum, Pſal. 141. v. 2. dabitque tibi petitiones cordis tui, Pſal. 37. v. 4. Hoc ſi non attenditur, aliquando dicetur: Inferne Ephata! ubi ejuſmodi contentores gratiæ ad infernum detrahentur, ad latus lacu, Eſa. 14. v. 15. in quo non eſt aqua, Zach. 9. v. 11. ſed ignis & ligna multa: ſtatus Domini, ſicut torrens ſulphuris ſuccendens eam, Eſa. 30. v. ult.

III. Rerum prohibitarum appetentiam. Quantò magis turbæ Chriſtus præcipiebat ne cui dicerent, tantò magis prædicabant.

Idem hodiè tenus accidit. Principio Deus hominem ad imaginem ſuam condiderat, ut Creatorem ſuum perfectè agnoſceret, nec modò voluptate caperetur, ad voluntatem ejus vivendi: ſed & vires aderant, ut idem in ſumma perfectione præſtare poſſet. Quia verò ex deſtinata malitia à Creatore ſuo deſcivit, & ad Satanæ impulſum de arbore vetitâ comedit: imaginem Dei cum concreata juſtitia & ſanctitate ille deperdidit, & ejus loco ſucceſſit ignorantia in intellectu, ut homines natara nunc tenebræ ſint, Ephes. 5. v. 8. nec ſapiant ea, quæ Dei ſunt, ſed ea, quæ hominum, Matth. 16. v. 23. malitia in corde, ut omne figmentum cogitationum cordis ejus tantummodò malum ſit omnibus diebus, Genes. 6. v. 18. & repugnantia in voluntate, ut homo poſt lapſum nihil aliud ſit, quam

Decalogus inversus. Quæ enim lex jubet, non facit, quæ verò prohibet, ad ea faciendâ proclivis est, ut Paulus de seipso conqueritur, Rom. 7. v. 22. & ut Poëta canit:

Nitimur in vetitum semper cupimus-
que negata.

Ideam habemus in Israelitis, quibus verè applices: *Semper contrarius esto.* Sermonem quem locutus es ad nos in nomine Domini, non audiemus ex te: sed facientes faciemus omne verbum, quod egredietur de ore nostro, Jer. 44. v. 16. Vide Exod. 16. v. 27. Num. 14. v. 44. 2. Chron. 36. v. 16.

Nos multa exempla eminus arcessere non opus est: Filii hujus seculi hodierno die hoc vitio laborant, ut Spiritus sancti regimen non suscipiant, sed dicant: *Manda, remanda: manda, remanda,* Esa. 28. v. 16.

Id quotidie experiuntur fideles verbi Præcones. Quantò magis enim flagitia hominum, quæ passim invaluerunt, fervente zelo taxant: tanto illi magis obstinatè resistunt. Hinc quidem gementes illi faciunt officium suum, Hebr. 13. vers. 17. at Deus tempore suo id requiret, & retribuet illis, unicuique retributionem in caput ipsorum, Sir. 17. v. 19. Qui igitur nocet, noceat adhuc: & qui justus est, justificetur adhuc, Apoc. 22. v. 11. die ultimo, videbimus, quid intersit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei, Mal. 3. v. ult.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit
1. Ex Christi digito, quem infirmi hu-

jus auriculæ immisit, & eo auditum ipsi restituit. Non enim comparatum est cum Servatore nostro, ut cum idolo Dagon, cujus palmæ manuum abscissæ erant, 1. Samuel. 5. v. 4. Sed duo habet brachia, & duas manus, dextram & sinistram. Sinistrâ vulnerat, dextera verò medetur, & sanat vulnera, quæ percussit, Job. 5. v. 18.

Sicut igitur aliàs quælibet manus naturaliter quinque digitos habet: sic & Christus Servator quinque digitis præditus est.

Primus est pollex, à pollendo, & notat divinam ejus omnipotentiam, qua potest subjicere sibi omnia, Phil. 3. v. ult.

Secundus est index, quâ nos in via vitæ instruit, Psal. 32. v. 8. & quanta pati nos oporteat, pro nomine ejus, indicat, Act. 19. v. 26.

Tertius est medius, & signat miracula ejus, quæ nemo facere potest, nisi fuerit Deus cum eo, Joh. 3. v. 2. quemadmodum enim medius longissimus est, & longissimè extenditur: sic & Christi virtus & omnipotentia extendit se super omnia, quæ in cælo & in terra sunt, in mari & in omnibus abyssis, Psal. 135. v. 6.

Quartus vocatur Medicus, in quo aurei annuli gestantur, quia opinio est, ab hoc digito venulam ad cor per tingere, quod cum auro singularem *σφραγίδα* habeat, & eò corroboretur. Illo indicatur, Christum esse Sanatorem nostrum, Exod. 15. v. ult. & petram cordis nostri, Psal. 73. v. 26. quin & protectorem vitæ nostræ, Psal. 27. v. 2. Sicut omnes laborantes & oneratos ad se vocat, ad reficiendum illos, Matth. 11. v. 28.

Quintus isque minimus, dicitur *auricularis*,